

Vision, organisering og proces for St. Hansted Å Signaturprojekt

Vision:

Signaturprojekt St. Hansted Å skal være et nationalt fyrtårn for Grøn Trepert – et stort sammenhængende naturområde, hvor biodiversitet er det bærende formål, og hvor den fremtidige udvikling og eventuelt forvaltning af området sker i tæt samarbejde med de lokale lodsejere gennem frivillige aftaler.

Projektet er et fælles Grøn Trepert projekt.

Ambitionen er at etablere et stort sammenhængende naturområde, der bidrager markant til Grøn Treparts mål om beskyttet natur, styrket biodiversitet, forbedret vandmiljø, CO₂-reduktion og bæredygtig fødevareproduktion.

Intentionen er at skabe et stort sammenhængende naturområde med biodiversitet som bærende formål. Fokus for projektet er at binde eksisterende natur sammen med ambitionen om et samlet areal over 2.000 Ha.

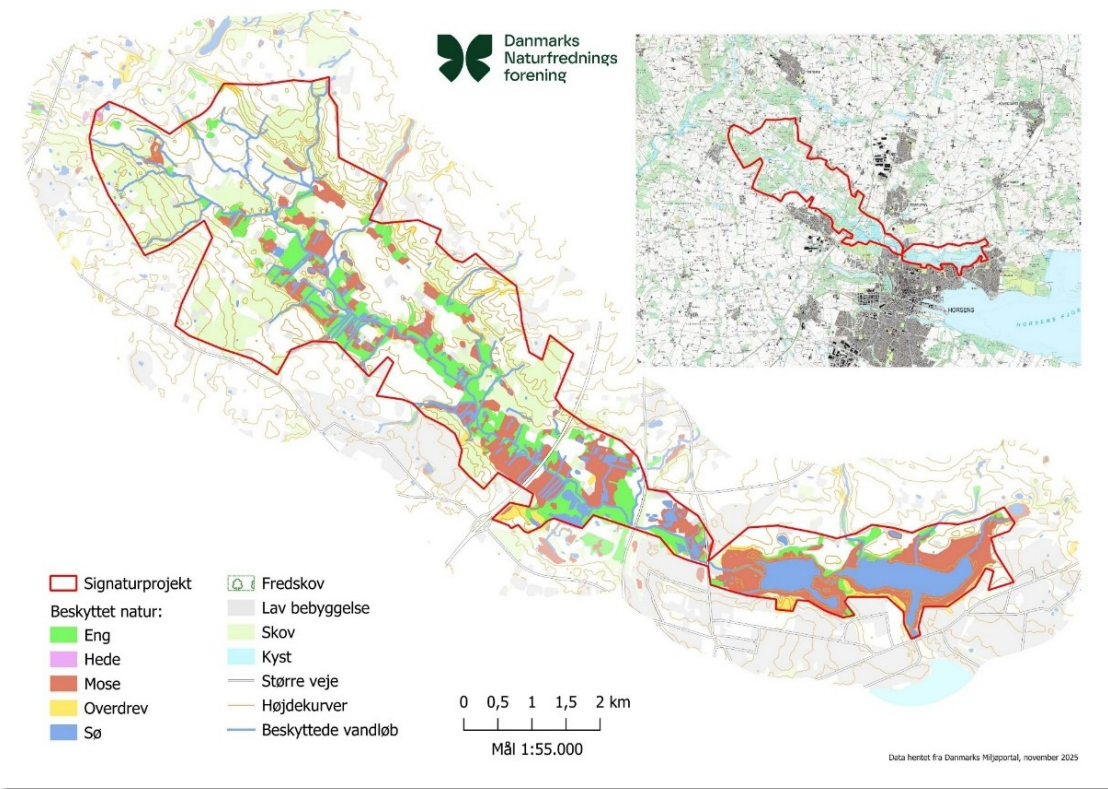
Gennem frivillige aftaler med lodsejerne skal det ske ved at binde de eksisterende naturarealer sammen ved at tage produktionsjord ud af drift. Ved en langsigtet forvaltningsstrategi skal arealerne omdannes til ny natur vha. naturlige processer.

Spor	Projektmål
Biodiversitet og natur	Mål om at skabe sammenhængende natur med reelle biodiversitetsforbedringer, både på land og i vand. Fokus på synergieffekter med biodiversitet som bærende formål. Projektet skal bidrage til Danmarks indsats for at understøtte EU's biodiversitetsstrategi og opfylde det nationale mål om 30 pct. beskyttet natur, herunder 10 pct. strengt beskyttet natur.
Lodsejere	Projektet bygger på frivillighed. Der arbejdes med en helhedsplan for lodsejerne ift. økonomi og erstatningsjord. Målet er at skabe attraktive løsninger for at få lodsejerne til at deltage, herunder at have fokus på den omkringliggende landbrugsproduktion. Der skal ske en tidlig inddragelse af lodsejere i forhold til fremtidig forvaltning. Fokus på, at der er bredt kendskab blandt lodsejere til de forbedringer af natur og biodiversitet, som projektet har til formål at understøtte. Både på kort og lang sigt.
Forvaltning	Forvaltningsstrategi indtænkes fra start, med fokus på naturlige processer ved omlægningen sammen med et lokalt ejerskab. Tidligt udarbejde en langsigtet forvaltningsmodel baseret på naturlige processer som ekstensiv helårsgræsning samt naturlige processer med hensyn til hydrologi, tilgroning og næringsstofforhold. På sigt er det en fordel, hvis området kan blive forvaltet som én samlet ådal med tilhørende tilløb, skrænter og skove.
Ejerskab	Én eller få ejere (Naturstyrelsen eller Fonde)
Kommunikation	"Lodsejer først"-princip fra treparten gælder også her.

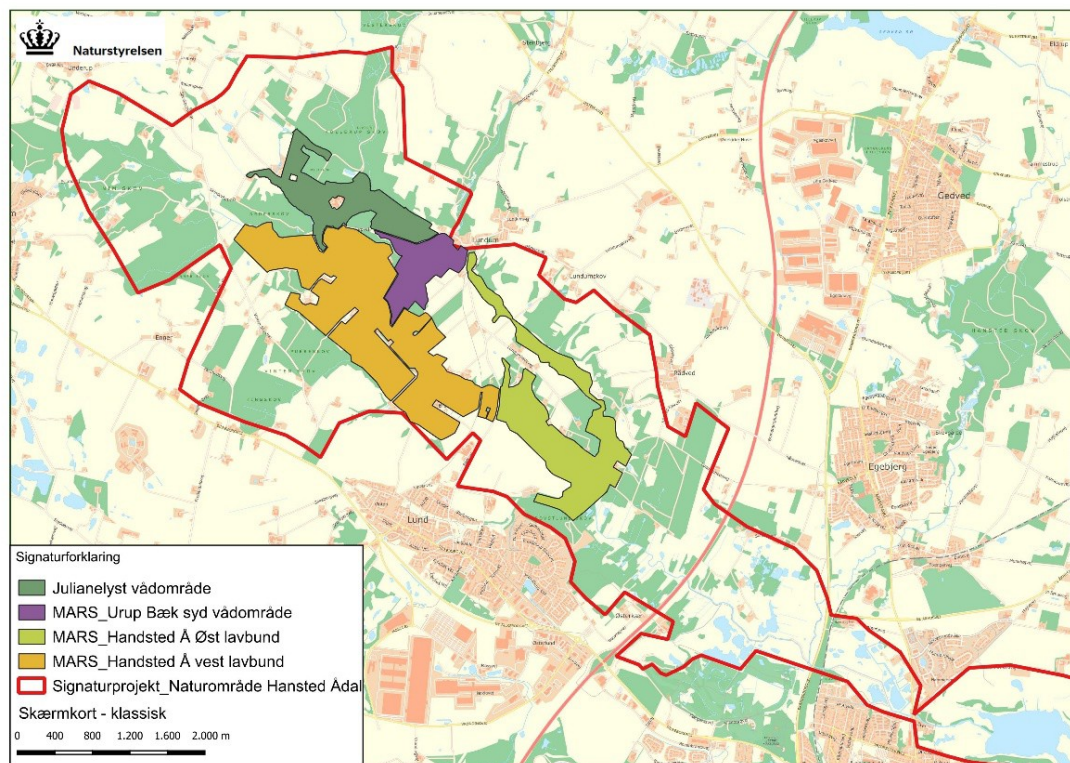
	Fokus på visualiseringer af der fremtidige arealer i info-materiale. Sekundært arbejdes der med en bredere inddragelse af lokale borgere for at skabe et tilhørsforhold til området.
Finansiering	Lavbunds- og vådområdeprojekterne finansieres af statslige midler. For andre arealer søges en ekstern finansiering gennem fonde eller fondspartnerskaber - både til forundersøgelse, opkøb af jord og projektledelse – for at realisere projektet.
Organisering	Der nedsættelse af arbejdsgruppe med: ☐ Horsens Kommune (projektleder) ☐ Danmarks Naturfredningsforening ☐ Østjysk Landboforening ☐ Naturstyrelsen indgår med løbende sparring og videndeling. Arbejdsgruppen skal i første omgang udarbejde en projektskitse, der kan bruges til fondsansøgning. Organiseringen skal bl.a. understøtte en kobling mellem signaturprojektet og lavbunds- og vådområdeprojekterne i området.
Proces- og tidsplan	Mål om en første kontakt til fonde i det tidlige efterår 2026 ud fra projektskitzen mhp. at søge midler til forundersøgelse. Lodsejerne inddrages tidligt i forbindelse med projektskitse og forundersøgelser. Naturstyrelsen har lodsejerkontakt i forbindelse med lavbundsprojekterne - dette koordineres ift. Signaturprojektet. Gennem samarbejdet sker der en løbende læring fra Naturstyrelsens analyse af seks potentielle områder andre steder i landet. Det samlede projekt har en lang tidshorisont med udførelse i faser, med en foreløbig tidsplan: ☐ 2027: Finansiering ved tilsagn fra fonde og start på forundersøgelse ☐ 2030: Realisering af først etape. Dvs. at de første arealer er taget ud af landbrugsdrift, herunder er ændret til naturnær forvaltning eller er omlagt til ny natur iflg. visionen. ☐ 2035: Yderligere etaper af signaturprojektet er realiseret og arealerne er omlagt til ny natur vha. naturlige processer.

Tabel 1. Arealinddeling i projektområdet for St. Hansted å. Opgørelser fra DN og Østjysk Lbf. samt udtræk fra Webgis.

Kategori	Areal, Ha	Andel af projektområde
Samlet projektareal	2.665	100 %
Heraf		
☐ <i>Ejet af Naturstyrelsen</i>	9	<1 %
☐ <i>Ejet af Horsens Kommune (se figur 3)</i>	80	3 %
Dyrket areal	1.283	48 %
Heraf:		
☐ <i>Landbrugsdrift</i>	795	30 %
☐ <i>Brak</i>	71	3 %
☐ <i>Permanent græs</i>	323	12 %
☐ <i>Tidligere gennemførte projekter</i>	90	3 %
☐ <i>Rekreative interesser</i>	4	<1 %
Areal med beskyttet natur (se figur 1)	891	33 %
Heraf:		
☐ <i>Eng</i>	286	11 %
☐ <i>Hede</i>	2	<1 %
☐ <i>Mose</i>	385	14 %
☐ <i>Overdrev</i>	39	1 %
☐ <i>Sø</i>	179	7 %
Udpeget til målretning af biodiversitetsindsatsen (Biodiversitetsrådet)	2.007	75 %
Kvælstofretention <60 pct.	559	21 %
Kulstofrige lavbundsjord, samlet	712	27 %
Heraf:		
☐ <i>Jorde med 3-6 pct. kulstof</i>	158	6 %
☐ <i>Jorde med 6-12 pct. kulstof</i>	226	9 %
☐ <i>Jorde med > 12 pct. kulstof</i>	328	12 %

Figur 1. Projektareal og beskyttede naturtyper i området

Figur 2. Lavbunds- og vådområdeprojekter fra omlægningsplanen.